

Szerkesztési iroda:

uri-utca, Lukács-ház 9. sz. alatt
balra, hová a lap szellemi részét
illető közlemények intézendők.
Bérmentetlen levelek csak ismert
kezektől fogadtatnak el.

Kiadó hivatal:

Réthy Lipót könyvnyomdája, hová
a hirdetések, előfizetési pénzek és
kiadása körüli panaszok bérmenten
intézendők.

ALFÖLD

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési feltételek:

Helyben:	Vidékre:
Egész évre 12 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 ft	Fél évre 7 ft
Negy. évre 3 ft	Negy. évre 3,50.

Hirdetmények díja:

6 hasábos petitors egyzseri hirde-
tésnél 6 kr. s minden következők-
nél 4 kr. Bélyeg-díj külön 30 kr
Nyilt-tér sora 15 kr.

Arad, május 17.

(*) Már tegnap megjelent lapunkban hoztuk egy részét azon kimutatásnak, mely feltünteti a megyénkben bevégzett népszámlálás eredményét.

Nem tűztük jelenleg feladatunkká e kimutatást tüzetesebb elemzés alá venni, csakis azon részt vesszük itt elő, melynek politikai tekintetben kiváló jelentősége van, és ez a megye lakosságának műveltségi állapotát feltüntető rovat.

A népszámlálási kimutatásokban azon rovat, mely a műveltségi állapot feltüntetésére van szánva, csakis az „olvasni, és azután az írni és olvasni-tudást”, tehát a legszerűsebb körü műveltséget veszi fel mérvül. Valóban megdöbbentő jelenség, hogy azoknak is, kik e csekély mérvű műveltséggel rendelkeznek, száma megyénkben oly kicsiny, hogy az összes lakosság-nak alig egy nyolczadát teszi!...

A műveltség szükségessége, s annak kiváló fontosságáról a nemzetek életére igen szépen lehet írni, diktózni, amint ez nálunk is eléggé történik, — de a sok szó-nak, nem kellene üresen elhangozni a levegőben, mert mindaddig míg az messze-ható visszhangra nem talál társadalmunk minden a népnevelés előmozdítására hiva-tott körében, nagyon lassan vagy épen nem is fogunk haladni azon czél felé, melyet nemzetünk jövőjének biztosítása végett el akarunk érni.

A műveltség a politikában nemcsak mint szellemi töke, melynek talán csak az egyesek élveznék előnyeit, jó tekintetbe, hanem annak általánosítása a leghatalma-sabb factor egyszersmind az anyagi jólét fejlődésére is, melylyel együtt az állam modern politikai átalakulásának legerősb alapját képezheti.

A politikai jogok a mai államéletben mind szélesebb körben osztatnak meg a nép közt, s így magának az államélet-nek fegőbb szükséglete, hogy azon ele-mek, melyek sorsának intézésébe befolya-nak, a műveltség oly fokán álljanak, hol a politikai jogokat helyesen tudják gyako-rolni, s ne legyenek a szóval vagy más módon megvesztegethető „értelmetlen tö-meg”, melyet minden bár talán a legnem-zet-ellenesebb párt is, a maga részére megnyerhessen.

A törvényhozásnak tehát kötelessége első sorban a népnevelésről gondoskodnia. Országgyűlésünk meg is hozta a törvényt, de ezzel csakis a kezdet van letéve, mely-nek eredményes folytatását csak akkor várhatnók, ha a kormány közegei a leg-nagyobb mérvű tevékenységet fejtenének ki a törvényhozás intencióinak valósítá-sára. Különösen a tanfelügyelő k azok, kiknek működésétől a legtöbbet lehet remélnünk, s meg is várjuk, joggal követel-hetjük, hogy névszerint Arad-megye te-rületét illetőleg is, melyen a népszámlálás oly hátramaradottságát, a tanfelügyelő ur hivatalát ne csak méltóságnak és sine-curának tekintse, hanem a legterjedtebb körü erélyes tevékenység által töltse be feladatát.*)

A nép oktatására a legszigorubb fel-ügyeletet kell gyakorolni, a tankötele-zettséget a törvény határozatai szerint életbeléptetni, s egyszóval mindent meg-tenni, hogy e népnevelés azon színvo-nalra emelkedjék nálunk, melyet nemcsak az előhaladó kor, hanem még jobban há-tramaradottságunk kétszeres mérvben meg-kívánnak.

Ez az, mivel a jövő nemzedékeknek tartozunk; de ez még mind nem vezethet azon eredményhez, melyet e téren el kell érniünk. Ugyanis nemcsak arra kell néz-nünk, hogy a mostani tanuló generáció képeztesse ki, hanem helyre kell hoz-nunk lehetőleg azon mulasztásokat is, melyek miatt felnötteink műveltsége nem áll a megkívántató fokon.

A felnöttek oktatása is különös fon-tossággal bír, mert ha csak a gyermeknép oktatatik, legjobb esetben évtizedek tel-nek el, hogy népünk egészben a művelt-ség szükséges mérvét elsajátíthatja, ellen-ben a felnöttek oktatása megmentheti leg-alább részben a most elő generációt is a civilisationnak.

Lapunk mai száma T ü r r Istvántól, ki a népnevelés emelése körül igen buz-góan működik, hoz egy felhívást az ügyre vonatkozólag. Felette kívánatos volna, hogy szavai mentől sikeresebben hatnának azokra, kik hivatva vannak e téren köz-reműködni; és bár előidéznek azon komo-lyan vett kül- és belterjes tevékeny-séget, melyre nagyon is szükség volna, hogy e szép czélú törekvések sikertelenek ne maradjanak.

Pest, május 16.

A Deákpárt huszonhetes bizottsága tegnap délelőtt tartott ülésében befejezte a megyei mun-kálát fölötti tanácskozásokat. Lényegesebb elvi változások az laboratórium nem alkalmaztatnak, a modificatók csak vagy irályiak, vagy részle-tekre vonatkoznak, melyek az egész törvényja-vaslat elvi álláspontját meg nem másítják. A teg-napi ülésben a munkálát 64-dik cikkelye, mely a tanácsnak és az egyes tisztviselőknak a városi önkormányzatra vonatkozó hatáskörét és egy-máshoz való viszonyát egészen a statutarius jogkör alá vonja, a bizottság kívánatára Horváth Lajos által még praecisebben lett szövegezo. Az új szövegezés még világosabban kifejezi, hogy a szabad királyi városok magok fogják kiszabni ama szervezetet, melyben önkormányzatukat gyako-rolni fogják, magok döntik el, mi legyen a ta-nácsnak jogköre, egyáltalán mi történjék ez in-tézménnyel, továbbá mikép szervezzék a rendő-rséget, stb. stb. A 88. §, mely a közgyűlés eldön-tési jogáról szól, azon esetre, ha a vádlott tisztviselő nem ítéltetett hivatalvesztésre, egészen kimarad. Az élénk és beható vita berkesztése után a tör-vényjavaslat szerkesztőjének, s képviselőjének a bizottság köszönetet szavaz. Ma 6 órákor este a községek rendezéséről szóló törvényjavaslat jó tárgyalás alá.

Aradvármegye népszámlálási eredmé-nyének rövid kivonata.

(Vége.)	
Életkort illetőleg.	
Nők:	
1 éves van	5,723 lélek
2 évestől 10 évesig	32,398 „
11 „ 20 „	29,147 „
21 „ 30 „	22,339 „
31 „ 40 „	18,657 „
41 „ 50 „	13,594 „
51 „ 60 „	7,265 „
61 „ 70 „	4,194 „
71 „ 80 „	948 „
81 „ 90 „	180 „
91 éves van	11 „
92 „	2 „
93 „	3 „
94 „	— „
95 „	1 „
96 „	1 „
97 „	1 „
98 „	1 „
99 „	2 „
100 „	2 „
100 éven felül van	3 „
Összesen 134,472 lélek.	
Hivatalás és foglalkozás szerinti.	
Lelkész van	288 lélek
Tanító	290 „
Orvos	19 „
Sebész	12 „
Bába	24 „
Gyógyszerész	20 „
Más egészségügyi személy	21 „
Művész	38 „
Ügyvéd	38 „
Író	13 „
Tanuló	157 „
Állami megyei s községi közhiva- talnok van	392 „
Földbirtokos van	44,967 „
A földművelésnél alkalmazott birtokos család tagjai	10,165 „
Haszonbérlet	1,785 „
Gazdatiszt	292 „
Éves szolgák	13,048 „
Napszámos	26,192 „
Vadászat és halászattal foglalkozó	9 „
Bányászat és kohászatnál bérlet	2 „
Bányászat és kohászatnál hivatalnok	18 „
Bányászat és kohászatnál munkások	347 „
Építészeti és művészeti iparnál.	
Önálló vállalkozó	321 lélek
Hivatalnok	13 „
Munkások	343 „

Fém-, kő-, fa-iparágaknál.	
Önálló vállalkozó	1,135 lélek
Hivatalnok	24 „
Munkás	891 „
Vegyeszi, élelmezési s dohány cik- kek termelésénél.	
Vállalkozó	248 lélek
Hivatalnok	9 „
Munkás	1,163 „
Szövő iparnál.	
Vállalkozó	379 lélek
Hivatalnok	5 „
Munkás	232 „
Bőr-papirgyártás és egyéb ipar- ágaknál.	
Vállalkozó	925 lélek
Hivatalnok	9 „
Munkás	662 „
Nem közvetlenül termelő foglalko- zásnál.	
Vállalkozó	293 lélek
Hivatalnok	8 „
Munkás	122 „
Kereskedelemnél.	
Vállalkozó	527 lélek
Hivatalnok	11 „
Munkás	242 „
Szállítási vállalatnál.	
Vállalkozó	29 lélek
Hivatalnok	41 „
Munkás	117 „
Pénz- és hitel-intézeteknél.	
Tisztviselők, szolgák s munkások	11 lélek
Háztulajdonosok	878 „
Járadék tulajdonosok	219 „
Személyes szolgálat teljesítők	10,888 „
Bizonyos foglalkozás nélküli egyének.	
Férfi	55,474 lélek
Nők	98,632 „
Összesen	271,988 lélek.
A házi állatok állása.	
Lovak száma	49,962 lélek
Öszvérek	13 „
Szamarak	182 „
Szarvasmarha	94,462 „
Juhok	143,226 „
Kecskék	19,756 „
Sertések	113,011 „
Méhekask	5,720 „

Arad-szegedi vasut kérdéséhez.

Nagylak, május hó 14.

Folyó évi márczius 21-én Makóról keltezett cikkemben szólván a csanádmezei vasut kérdé-séhez, ígéretet tettem, hogy irányáról is ki fogom nézeteimet fejteni.

Azóta e vasut tárgyában többrendű mozga-lom nyilvánult; nevezetesen Csanádban egy me-gyei bizottmány alakult, mely kitűzött czélját egy emlékiratban kifejtve, ezt számos példányban a megye közönségének kiosztotta, sőt az „Alföld” hasábjain is közzétette.

Midőn ezen emlékiratra igénytelen nézetei-met kifejezném, ez által tett ígéretemet is bevál-tandom.

A csanádmezei takarékpénztár ez évi rend-szerinti közgyűlésében szóba hozatván az arad-szegedi vasut kérdése, bátor voltam igénytelen szavamot emelni oly irányban, hogy nekünk soká lesz vasutunk, ha arra várunk, míg annak kezde-ményezésében vagy létesítésében idegenek, vagyis azok fognak közbenjárni, kik helyi viszonyainkat nem ismerik, kiket Csanádmezeihez erkölcsi ér-dekek nem kötnek, kik pusztán haszonvágyból tervezgetik és építenék a vasutakat.

Felszóltam akkor, hogy lépjünk mi ma-gunk az ügy élére, alakuljon itt a megyében bi-zottság, mely egy, Csanádmezei metsző vasut ügyét magáévá tevén, annak tervét kidolgozván, létesítését szorgalmazza s minden erejével elő-mozdítsa.

Hiszem, hogy e gondolat mások elméjében is megvolt, azért korántsem akarom azt érdeme-mül elsajátítani, hogy az általam kimondott eszme testté vált, hogy a bizottság megalakult, de jól esik lelkenem, hogy igénytelen nézetem találko-zott e tekintetes megye jobbjai és tehetősbjai nézetével.

Az alakult megyei bizottság emlékirata álta-lában helyesen indokolja a vasutnak Csanádme-gyénkben szükségét, mert hisz e nálunk oly hi-ány, mint éhesnél a mindennapi kenyér, mint szomjasnál a forrás friss vize, — kiknél az éhség annál gyötrőbb, minél több embert látnak maguk körül kényelmesen étkezni s reá jó italokkal eny-híteni szomjukat; de kénytelen vagyok helyeslő szavamot megvonni a bizottság által elfoglalt ál-lásról.

Ugyanis a bizottság magát megyeinek nyil-vánította s mégis specialis vidéki állást foglalt, amennyiben tudva van, hogy a kérdéses vasut iránt több tervek léteznek, a megye nagy közön-ségének meghallgatása nélkül, a battonya-mező-hegyesi irány apostolál szegődött, és így nem az egész megye, de csak egyik vidékének érdekeit látszik pártfogolni. Nézetem szerint a bizottság-nak egyelőre nem kellett volna ennyire terjesz-

kednie, hanem megelégedni annak kimondásával, hogy Csanádmegyén keresztül vasutat akar.

Minthogy azonban a bizottság a létesítendő vasut irányát Battonya-Mezőhegyes-Makó felé ki-jelölte, sőt ezen vonalnak a nagylaki irány feletti előnyeit ügyes számíttással kiemelte, szabad le-gyen az emlékirat eme részleteire megjegyzése-i-met kifejtteni.

Először is kétségbe vonom, hogy Csanád-megye maga bármely irányban képes legyen a vasutnak elég forgalmi anyagot szolgáltatni; sőt bármely irányban épüljön is a vonal, az egész megye területét rajonjába foglalni nem képes, — mert ha Battonyának épül, Sajtény, Nagylak leg-nagyobb részben esleik forgalmától, — éjszak-keleti részen Kis-Iratos, Vizes, Kevermes, Kasza-per, Apáca, Földvár, Bánhegyes egyáltalában nem vehetik igénybe, lévén közelebb — Kétegy-háza-Lökőháza-Orosháza vasuti állomásaik. — Így a megyének 1/2 része nem járulhat e vonal forgalmához: az emlékirat ide vonatkozó számi-tása is 1/2 részszel alább szállítandó.

De, ha megengedem is, hogy az emlékirat-ban kitüntetett statisztikai adatok állanak, és Csa-nádmege az ott kitüntetett forgalmi súly-meny-nységet, mint minimumot, képes volna szolgáltatni, e vonalnál a főszül még sem állapít-ható a helyi forgalomra, mert ez alig jöhet tekint-etbe az összekötés által előidézendő roppant vi-lágforgalomnál.

Az összekötés, általunk tervezett vonal 12 mföld, az alföld-fumei vonal Szegedtől Fiumeig 70 mértföld, az erdélyi vasut Aradtól Bukarestig 60 mértföld, így az összekötés vonal az összekö-tendő vonalnak csak egy tizenegyed részét ké-pezi, valószínű, sőt bizonyos, hogy az összekötés előidézendő nagyszerű forgalom legalább is tizsze-resen meghaladja az összekötés felett ipar és for-galom nélküli megyéket metsző 12 mföldnyi vonal helyi forgalmát.

Ezt azért találtam szükségesnek felhozni, hogy alapul szolgáljon nekem azon állításra, mi-szerint bár mennyire óhajtják is némelyek, hogy e vonal Csanádmezeit közepén szelje, hogy Bat-tonya — Mezőhegyesnek vitessék: nem szabad az előidézendő világforgalom érdekeit szem elől téveszteniük, melyeknek talán a Pécska-nagy-laki vonal mutatkozik kedvezőbbnek és előnyö-sebbnek.

Az emlékirat elősmeri, de nem is lehet ta-gadni, hogy a vonal Pécska-Nagylakon vezetve, egy mértfölddel rövidebb, de azt oly jelentékte-lennek tekintni, hogy a kimutatott adatok mellett figyelmet sem érdemel, ez ugyan első tekintetre valónak látszik, de a számok mást fognak bizo-nyítani.

Ha áll az, hogy a létesítendő arad-szegedi vonal forgalma, — miként azt az emlékirat ki-mutatja, 5 millió mázsa szállítmány: ha áll az, hogy az összekötés által keletkezendő 140 mért-földnyi világforgalom tizszer annyit lesz, mint a helyi, ugy e világforgalom 50 millió mázsa szál-ítmányt képvisel; a perjámos-valkányi utnál mázsa és mértföldenként 3 krajczár díj van en-gedélyezve; ha ez adatokból számításat teszünk, ezen egy mértföldnyi különbség a világforgalmi szállításnál évi egy millió ötszáz ezer forint ma-gasabb szállítási összeget tüntet ki, holott Csa-nádmegeinek, az emlékiratban kimutatott 3,280,000 mázsa szállítmánya az összes kiépít-tendő 12 mértföldnyi vonalon csakis egy millió száznyolczvan ezer forint szállítási díjt eredmé-nyez. Tegyük ehöz a helyi érdekeket: kap vas-utat, épen ezen egy mértföld miatt nem lehet ér-deke a battonyai ut; azért, mert ő is Araddal és Erdélylyel nagy forgalmat üz, miért kívánjon szándékosan minden mázsánál 3 krajczárral, — minden személynél 27 krajczárral nagyobb szál-ítmási díjt fizetni; — tegyük hozzá, hogy Csanád-megyeinek érdeke csak az lehet, mi a megye la-kói többségének érdeke, akkor a nagylaki vonal mellett makói és nagylaki járásek 51 ezer lako-sa, palotai és battonyai járásek 44 ezer lakosa ellenében; — Makó, Apátfalva, Magyar-Csanád, Nagylak, Sajtény mindmegannyi tulajdon va-gyonnal bíró tekintélyes urbéres községek Pa-lota, Battonya, Torna harmadrendű csekélyebb községek, és tulajdon nélküli kertész telepítvé-nyekkel szemközt elvitatázatlan előnyben állanak, tegyük hozzá, hogy a battonyai vonalon nincse-nek az ipar mint forgalomfejlődés kellékének szükségese feltételei, mert a pusztákon munka-erő és fogyasztók hiányában kézmű és gyáripár nem fejlődhetik, míg a pécska-nagylaki vonalon Magyar- és O-Pécska 15 ezer, Szemlak 7 ezer, Sajtény 4 ezer, Nagylak 10 ezer, M.-Csanád 2 ezer, Apátfalva 4 ezer lakossal bíró tehető kö-zségek mind alkalmasak mind a kézmű — mind pedig és különösen élénkbb gyáripár kifej-tésére.

Ezeknek alapján, épen nem lehet apodictico állítani, hogy a Csanádmegeyén át tervezett vas-utnak Battonyán, Mezőhegyesen kell átvonulnia, mindamelltt, hogy itt az államkincstár tetemes segélyére létezik a kilátás. — Az érvek, melyek a pécska-nagylaki irány ellen hozatnak, hogy itt van az államut, hogy itt van a Maros folyó, ke-vés horderővel bírnak, s a ki az államuton e té-

* Pium desiderium!

len csak egyszer utazott, a ki a Maros folyó nyomorságos állapotát ösméri, bizony elmondhatja, hogy ezen közlekedési eszközök a vasutnak semmi, ként versenyársai nem lehetnek, sőt mellette egészen figyelmen kívül esnek. — Az államkormány segélyét illetőleg államgazdasági kérdés: akkor tesz-e a miniszterium jobb szolgálatot a státusnak, midőn 150 ezer hold földön néhány száz bérlőnek emeli jövedelmét, vagy pedig 144 ezer holdon lakó negyvenkét ezer adófizető kisebb birtokosnak és szegény napszámosnak fizetési képességét gyarapítja?

Azt mondja az emlékirat, hogy a vasutak pénzben építettek, pénzt pedig csak olyan vállalatba szoktak fektetni, mely haszonnal kecsegtet. — Tagadhatlan, hogy a csanádmezei vasutvonal biztos haszonnal kecsegtet, hogy nemzetközi fontosságú jövője van, de ha áll el a battonyamezőhegyesi irányról, még inkább áll a rövidebb pécska-nagylaki irányról, és jól vigyázzunk, bármely vállalat, ha tapintatlan intézkedik, maga játssza el a legbiztosabb hasznot.

(Vége következik.)

Országgyűlési tudósítás.

Pest, május 16.

(P—y.) Kemény harcz fejtett ma ki a képviselőházban a quóta felemeléséről szóló törvényjavaslat felett, melyet a következőkben iparkodom tárgyilagossággal részrejelölés nélkül röviden elmondani.

Előbb azonban fel kell említenem, mikép a jegyzőkönyv hitelesítése után elnök (Somssich Pál) jelentette, hogy Berzevicsy Tivadár Sáros megye héthároskerületi képviselő emez állásáról lemondott.

Ezután kérvények is jelentettek be úgy az elnök, mint egyes képviselők által is. E kérvények közül különös felemlítést érdemel Debreczen város kérvénye, mely óhajtja, hogy a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvényjavaslatnak tárgyalása halasztassék el.

Latinovics Vincze interpellációt intézett a belügyminiszterhez a zombori polgármesteri hivatal betöltése iránt; Bobory Károly pedig a kereskedelmi és belügyminiszterhez megújított interpellációt, melyet már a múlt évben is tett, az erdélyi kölcsönös biztosító intézet tárgyában, a mely t. i. megbukott s a felek követeléseit nem elégítette ki; kérdésként tekintetben az interpelláló, hogy mikorra lehet az ügy elintézését remélni.

Ugyane képviselő, Bobory Károly, indítványt is nyújtott be az iránt, hogy miután a határozati és törvényjavaslatok felette nagy számban halmozódnak össze, anélkül, hogy tárgyalás alá vétetnének, intézkedjék a ház úgy, hogy minden hétköznap, például szombat fordítottasok a beadott határozati és törvényjavaslatok tárgyalására.

Elnök erre megjegyzi, mikép mindazok, kik javaslatokat adnak be, sürgethetik javaslatuk tárgyalás alá vételét; ő mint elnök ezt nem teheti.

Gorove István kereskedelmi miniszter a háznak még 1868-ban hozott határozata szerint benyújtja a báttaszék-zákányi vasútra vonatkozó törvényjavaslatot, az engedély-okmányokkal együtt. Továbbá bejelenti a háznak, hogy azon vasúti törvényjavaslatokra nézve, melyek még azon időben adtak be, midőn a közlekedési miniszterium vezetésével még nem volt megbizva, Hóllán Ernő fog, mint a kormány megbízottja, a háznak felvilágosításokkal szolgálni.

Báró Nyáry Gyula a felsőház üzenetét hozza át a birák felelősségéről, áthelyezéséről és nyugdíjazásáról szóló törvényjavaslatok iránt, melyeket a képviselőház szerkesztése szerint a főrendek elfogadtak. — Ezek már most szentesítés végett a felsőházhoz fognak felterjesztetni.

Katuz Gyula, mint a pénzügyi bizottság elnöke, felolvasta a nevezett bizottságnak jelentését a gömöri ipar-vasutakra vonatkozó törvényjavaslat iránt; valamint a pénzügyi bizottság indítványát is, mely szerint az országgyűlési irományok rendszeres tárgymutatóval lennének ellátandók.

Ezután olvasta még a munkács-stryi és perjámos-tarnovi vasutakra vonatkozó törvényjavaslatokról is a bizottság jelentését, mely az előbbiekkel együtt ki fog nyomtatni, s minél előbb tárgyalás alá vétetni.

Mindezek után még gróf Szirmay Ferenc is mint a központi bizottság elnöke, olvastott egy jelentést a bárnévi vasutról, mely szintén ki fog nyomtatni és legközelebb (mig t. i. a horvát képviselők köztünk lesznek) tárgyalás alá vétetni.

S csak most következett a napirend, a határvidék polgárosítása folytán emelendő quótáról szóló törvényjavaslat.

Anker Hugó, a központi bizottság elnöke, azon meggyőződését fejezte ki, hogy e házban mindenki örömmel fogadja a határvidéknek legalább részben való polgárosítását és visszakapcsolását — ajánlja a javaslat elfogadását.

Máriássy Béla addig, míg e véderőről szóló törvény érvényben marad, lehetetlennek tartja a polgárosítást és visszakapcsolást. Pénzügyi tekintetből nem fogadja el a javaslatot, mert nézete szerint nem méltányos, hogy midőn ugyanis várható deficitet vállalunk el, ezenfelül még a quótát is felemeljük. Mi több, szónok politikai okokból jelenleg nem is tartja célszerűnek a visszakapcsolást. Várjunk egy évig és a határvidék ingyen a miénk lesz, válság esetén a lajthántulak örülni fognak, ha megszabadulnak tőle. Közjogilag nem tartván szükségesnek, pénzügyi tekintetben pedig terhesnek tartván az egyensúlyt, nem fogadja el a részletes vita alapját.

Irányi Dániel előadja álláspontját a tekintetben. Ő nem ismervén el a közös kiadások jogosságát általában, azok felemelésére sem szavazhat. Szónok a pénzügyminiszter által a pénzügyi bizottságban a javaslat indokolására előterjesztett adatokat nem tartja kielégítőnek. Különben örömet fejezi ki a felett, hogy a határvidék egy része polgárosítottatik. Kéri a kormányt, hogy a horvát egyezményt pontosabban végrehajtsa. A javaslatot nem fogadja el, mert nem ismeri el a közös ügyeket. (Közbeszólások: Törvény!)

Bujanovics Sándor: Nem tekintje kérdést jogi, hanem egyszerűen méltányossági kérdésnek; a méltányosság kérdésének Magyarország adózói és lajthántul tartományok adózói között. A jobboldalon soha senki sem vitatta, hogy a határvidék nem tartozik Magyarországhoz, de az tény, hogy Magyarországnak eddigelő igen kevés befolyása volt a határvidék közgazdaságára. Hogy e befolyást magunknak biztosítsuk, méltányos, hogy ezért egy kis áldozatot is hozzunk. Szónok meg van győződve, hogy a határvidéknek van jövedelmi feleslege, melyet most a katonai kezelés emészt fel, de e jövedelem a polgári kormányzat behozatalával fenn fog maradni. Mivel pedig szónok azon elvből indul

ki, hogy a politika nem engedi meg egyik államnak, hogy a másiknak valamit ajándékozzon, de viszont azt sem, hogy ajándékot elfogadjon a másiktól és ezen értelemben a hozzájárulási arány felemelését méltányosnak tartja. Szónok nem akar válságra várni mint Máriássy, mert azt hiszi, hogy csekély áldozattal becsületes egyezmény útján elérhetjük ugyanazt, a mit talán válság esetén nyerhetünk, és azért inkább az egyezmény útját választja szónok. Ajánlja a javaslat elfogadását.

Nyáry Pál nem méltányossági, hanem egyenesen csak pénzügyi kérdésnek tekintje a dolgot és épen azért, mert a pénzügyi bizottság maga is, jelentésének több pontjában világosan kimondja, hogy a quóta felemelése reánk nem kedvező, mivel szónok eléggé indokolta nem látja a quóta-felemelést: szónok nem fogadhatja el a javaslatot.

Fodorczy Sándor néhány rövid szóval specifice horvát szempontból elfogadandónak tartja a javaslatot.

Tiszta Kálmán a milyen örömmel fogadja a határvidék polgárosítását, ép annyira sajnálja, hogy ez alkalomból a quóta felemelése hozott szóba, noha ez semmi által nincs indokolva.

A 30-as quóta megállapításánál ugyanis semmiféle területi feltétel nem köttetett ki, sőt néhány jobboldali képviselő s különösen Trefort és Kamény Gábor, a tárgyalás alkalmával, midőn a quóta megállapításáról volt szó, kijelentették, hogy csak azért fogadják el a 30 percents quótát, mert ebbe a határvidék jövedelmének százaléka is bele van érve, a határvidék pedig legközelebb Magyarországhoz vissza fog csatoltatni, s a ház így meggyőződéssel fogadta csak el a 30-as quótát, noha ez az ország valóságos jövedelmeihez képest igen magas volt. Jelenleg tehát semmi sem jogosíthatja fel a kormányt arra, hogy a határvidék polgárosításának alkalmából a quóta felebb emelése végett törvényjavaslatot nyújtson be, minthogy a 10 évre megállapított quótába a határvidék már bele volt érve. Meglehet, hogy a miniszterium tett ez iránt ígéretet, de ez esetben nem volt őszinte. A törvényjavaslat szónok mint jogosulatlan, részletes tárgyalás alapjául nem fogadhatja el.

Lónyay M. pénzügyminiszter tagadja, hogy a 30-as quótába a kiegyezés megkötésénél a határvidék bele lett volna érve, s hivatkozik egy ellenzéki képviselő határozati javaslatára, melyet a ház egyhangulag elfogadott, s melyben kimondatott, hogy azon körülménynél fogva, mert a határvidék jövedelme a közös költségek hozzájárulási arányának kiszámításába be nem tudattak, hogy e körülménynél fogva valami jogi következtetést levonni nem lehessen; a képviselőház tehát ekkor egyhangulag elismerte, hogy a 30-as quótába a határvidék beleértve nincs.

Azt elismeri szónok, hogy jelenleg a határvidék közigazgatási s egyéb költségi tekintetében az ország áldozatot hoz; de a polgári igazgatás fokozatát növelni fogja a jövedelmet, s akkor vissza fog térni a mostani áldozat költségére.

Átérve az előtte szoltól egyes szónokok állításainak czáfolására, jelenti többek között, mikép az ellenzék egyik tagja által mondatott, hogy minden, a mi a kiegyezés óta történt, hazánk csak hátrányára és kárára szolgált. Erre nézve a miniszter felhossa az ország anyagi jólétének 1865 től fogva fokozatát fejlődését, s figyelemzteti az ellenzékét a törvénykönyvre, mely már egymaga kimutatja, mikép haladtunk évről évre előre, a helyett hogy visszaestünk volna.

Az ellenzéki szónokok egyéb állításainak czáfolása után a miniszter a törvényjavaslatot ajánlotta elfogadásra.

Tiszta Kálmán okkor egy, a pénzügyminiszter által félremagyarázott állítását bővebben kifejtve, utána Mocsary Lajos szoltal fel s bizonyította, mikép a pénzügyminiszter előadásában nem mutatta ki a quóta felemelésének alaposágát, valamint a többi jobboldali szónokok sem bizonyították be, hogy a határvidék polgárosítása folytán jogos, vagy akár csak méltányos is lenne a quóta felemelése, — a törvényjavaslatot tehát nem fogadhatja el.

Zsedényi Ede és Tomasics József (horvát képv.) a törvényjavaslat mellett, Lúdvig János pedig ellene szavazott.

Báró Simonyi Lajos az imént felszólt horvátországi képviselő előadására megjegyzi, mikép jelenleg nem arról van szó, hogy a határvidék Horvátországhoz csatolassék-e a polgárosítás keresztülvitele után, hanem a vita alatt levő törvényjavaslat egyedül a Magyarország és Ausztria közti pénzügyi viszonyra vonatkozik. Ennélfogva szónok azon okoskodást, hogy fogadjuk el a quóta felemelést, csak hogy polgárosítsassék és csatolassék, minél előbb a határvidék Horvátországhoz, — ezen okoskodást szónok nem fogadhatja el; hanem ellenkezőleg, Magyarország és Horvátország érdekében kívánja, hogy a törvényjavaslat el ne fogadtassék, mert a quóta felemelésével a már is eléggé súlyos adók még elviselhetetlenebbekké válnának.

Miután szónok több egyes jobboldali tag állításait czáfolta, a törvényjavaslat ellen szavazott.

Kerkápolyi Károly, a törvényjavaslat mellett.

Végre Madarász József, mint utolsó szónok kijelentette, hogy jogtalannak tartja ugyan a quóta felemelést, de nem bánja, tegye ezt a jobboldal, mert így legalább az egészségtelen gyümölcs, melyet a közönséges törvények eredményeztek, annál hamarabb fognak végkép elrohadni.

Anker Hugó előadó, akarta még védeni a törvényjavaslatot, de szavazás utáni sürgetés folytán felszólalási jogától elállott.

A szavazás azonban még sem történhetett meg, minthogy 20 képviselő névszerinti szavazást, más husz képviselő pedig e szavazásnak holnapra halasztását kívánta. Elhalasztott tehát, s az ülés ekkor, jóval delután 2 óra után szétoszlott.

Felhívás a népoktatási körök alakítására.

Az 1868 ki szeptember 30-án s ugyanazon évi nov. 22-én közrebocsátott felhívások következtében, f. évi február 27-én Pesten népoktatási kör alakult s március 6-án bizottmányát megválasztotta.

Czélja az egyesületnek egyrészt a népoktatási körök alakulásának országsszerre elősegítése, s ezeknek, ha kívánják, utmutatással ellátása, másrészt egyéb uton is a felnőttek oktatásának eszközése.

Az 1868. XXXVIII. t. cz. gondoskodott a gyermekek tanításáról; azokról, kik a 15-ik élet meghaladták s az ösmerekek elemeiben sem részesültek, eddigelő kevés gondoskodás történt.

Pedig ha valahol, úgy bizonyosan hazánkban érezhető annak szükségé.

Középünk nagy része tudatlan; még azok is, kik iskolába jártak, további képezés hiánya

TÁRCZA.

BOLSKY LADISLAS kalandja.

— Regény. —

Írta: Viktor Cherbuliez.

XII.

(Folytatás.)

Lievitz grófné visszanyervén hidegvérét vállonitva mondá:

— Nem mondom, hogy én nem hiszek az éji kóborokban?

— Mégis ő volt az, — heveskedék a csász — a gyémántos férfi.

A grófné oly tekintetet vetett rá, mely őt megreszkettette.

Fegyveret töltve volt? Nem tiltottam meg önnek a töltött fegyverrel való úrjáratot?

— Az ördög töltötte, — válaszolá.

— Honnan vette ön ezen fegyvert?

— A honnan mindig veszem, a kis előcsarnokban álló szekrényből.

— Meg fogom tudni, ki töltötte meg a fegyvert. . . Ah! reményem. . .

Egy percig várt, gondolván, hogy majd megkíméli őt mondata bevégzésétől.

— Ah! reményem, hogy senkit sem sebesített meg?

Elszörnyedve mormogta Pardenaire:

— Merő holtan rogyott össze.

Az ember nem mindig ura arca kifejezésének. Lievitz grófné szemei lángokat lövelltek és homlokán a vad örömmek villámát láttam elvonulni. Ez egy másodperc műve volt. Lecsüggeszté fejét; midőn ismét felemel, arczán a harag és ijedség volt észrevehető.

— Ah! Istenem! mi történt tehát? — kiáltá, arczát shawlijába burkolván. — Kristóf! jőjjön! Fussunk!

Az előcsarnok felhaladt, hová az orvos őt már megelőzte volt. Készületeket tettem őt követni, de egy intéssel visszatartottatott, mire a kertbe rohant.

Egy pillanatig álltunk szótlán egymással szemközt, a plebános és én. Ez megfogván mindkét kezemet, mondá:

— Látta őt most? Nem fosztatom meg magam azon gondolattól, hogy a grófné tudta, miszerint a fegyver töltve volt, és hogy férje az éji kóbor. — De megrettenvén e merész szavak miatt, kiáltá: Mily esztelenség! . . . Ah! Istenem! . . . ne ismétélje senkinek. . .

— Oh, őrizkedni fogok, — felelém, és néhány percig szótlán maradtunk.

Csakhamar megjelent Meergraf orvos; arczáról azonnal megismertem, hogy a csász igazságtalanul ijesztett meg minket, és hogy Lievitz grófné nagyon korán örült.

— Ezen ostoba kabult volt, — mondá nekünk közömbös hangon. — Az éji kóbor nem maradt holtan a helyen. Ott állott a főzellekért kis falán; a lövészt hallván, leest és csak néhány csekély sérülésben részesült. Plebános ur, a kocsi készen áll. És, — felém fordulva, — Lievitz grófné megbizott engem, őt önél mentetgetni. . . Ez esemény nagyon megindította őt.

Visszavezetvén minket a kapuig, fülembesugá:

— Fialat ember, olvassa újra az anonym levelet, melyet kapott. — Ezen szavaknál élénken hátrafordultam, de már ekkor eltűnt volt.

A jó plebános, ki reszkett, mint a falevél, és ki társaságra számított, hogy zavarából ismét magához térjen, esedezve kért engem, hogy szálljak vele a kocsi. Visszaütasítottam, és egyedül hagytam őt elindulni. Szélsősé keletkezett és nagy eszepek kezdtek hullni. Lementem az ültetvény közepéig, hol egy ledől fatörzsre ülék, és néhány percig onmagammal fogcsogtam. Gondoltam a gyanura, melyet a plebános kifejezett, és melyet magam is tettem; gondoltam a vad kitérésre, melyet a grófné tanusított, azon örömvilágra, melyet homlokán elvonulni láttam, és gondoltam még azon naiv imádságra, melyet előtte való napon Istenhez intéztem: „Istenem, beteg vagyok gyógyíts meg engem.” Magamban mondom, hogy Isten meghallgatott és gyógyításomra e nőt megismerteté velem; megmutatá nekem, mi rejlik szívében; és ha még sem vagyok meggyógyítva, alkalmasint gyógyíthatatlan vagyok; hogy egy daemóni hatalomtól kényszerítve vagyok e nőt szeretni s nem bírom őt szívből kiirtani.

Be fogom neki bizonyítani, hogy tudok akarni! kiáltám. Csak elüzetve általa, fogok innen távozni.

Ismét visszafelé haladtam az ültetvényben: kerülve a jövő-menőket. Inasok jártak kelték a lakosztály förszéből egy melléképületbe, mely attól egy udvar által elkülönítve volt. Helénet menni láttam, jobb kezében lámpával, bal kezében ág- és fémerneműt vivén. Egy inas, ki épen vele szemközt jött, magallitá őt, kérdezvén: — Vajjon mi történt?

— A gróf jött az asszonyokot meglátogatni. Az utat eltévelytvén, a konyhakereten ment keresztül; az ostoba Pardenaire, ki őt éjlikóbornak nézte, rá lött, néhány szem serét ment az állába.

— És a gróf itt fekszik? kérdezé az inas megvető könyörülettel.

Nevetre válaszolá Héline: — Most oly idő van, hogy nem lehet a férj j az utcán hagyni. de én itt állok és fecsegek, a fehérművel karonmon; és esik is. Nem szabad átázott ruhában őt lefektetni.

— A gróf nem fél a nedvességtől, mondá a másik otromba inas modoru. Egy átázott tyuk!

Mindegyikük most a maga utjának indult. Használtam az alkalmat, midőn az udvar ires volt, és a kertbe lopódtam. A szél minden erejéből fujt, és jégszerű kevert záport álarcba hajtá. Elértem a folyosót. A salon ajtajnyitva állottak; beleptem. Senki sem volt itt; a lámpák és viaszgyertyák csendesen égtek.

Igyeksztem magamat tájékozni. Egy ajtó kinyitván, egy kis csarnokba értem, mely Lievitz grófné lakosztályához vezetni látszott. Elhatároztam magamat, mindent mindenért kockáztatni; de ugyanazon percében hátam mögött zajt hallék; csak annyi időm volt még, hamar visszafordulni, futva a salonon keresztül haladni, és azon kabinetbe rohanni, melyet már ismertem. Két viaszgyertya világítá meg; eloltam azokat. Sötétséget csinálván magam körül, a kárpit mögé állottam, melynek leeresztett szárnyain keresztül világosság hathatott. Mozdulatlanul maradtam helyemen; s zemeimmel lesben, hogy lássak, a nélkül, hogy én láttamam.

Lievitz grófné berohant a terembe, mint a szélvész; utána Pardenaire, ki hiában igyekezett kezeit megfoghatni. Keményen visszaszítá őt a grófné. Pardenaire visszahúzá fejét vállai közé és a földig lehajlott. — Mily ostoba makacság, mondá neki a grófné. Kérdeztem embereimét, senki közülök nem töltötte meg a fegyvert. Nem tudtam, hogy a fegyverek önmagukat töltik meg.

— Esküszöm önnek, hogy én azt nem tettem! válaszolá az öreg.

Lábával topogván kiáltá: Igen nehéz elhinni, hogy ő szórakozott volt.

— Szórakozott! mondá a csász együgyűen. Ez nem volt szórakozottság, ezek srétek voltak. Nekem nincsenek sréteim. . . Ne haragudjék, mindent meg fogok mondani, mit őn mondani nekem parancsolni fog.

— Ah! ön végre bevallja! Ön majd egy helyrehozhatlan szerencsétlenséget követett volna el. Végre is ön szándékos jött. És pénzerszényt odadobván neki, folytató: A bevallott bűn félig meg van bocsátva.

Pardenaire fejét csóválta, megnézte az erszényt, megcsókola és a kandallóra tévé: Nem, nem, mondá térdre rogyva, ha mindjárt az ördög is itt lenne, én még sem. . .

— Ki fog önné hinni? kiáltá a grófné dühösen. Nem tudja az egész világ, hogy őn egy go-

nosz bolond? És karját kinyújtván: Menjen! — Pardenaire háttal kifelé hátrált előrehajtott fejjel, meredt szemekkel, mintha egy kísértetet vett volna észre. Midőn eltűnt volt, nem tudom, almodtam-e, de úgy tetszett nekem, mintha hájt dühösen téve, vagy tetszett nekem, mintha véltém ezen igen világosan kifejezett szót hallani: Oh! az ügyetlen!

Rejtkehelyemet épen elhagyni akarván, midőn a terem bemeneténél egy kis lányt láttam megjelenni, ki az esőtől egészen átázva volt. Haja eltakará szemeit, rövid szoknyájáról csepvegott a víz és faczipói a szárig sárosak voltak. Lievitz grófné arca hirtelen változatát kifejezését. Ah! itt vagy Manette, mondá. És leülvén, térdre ültetvé a gyermeket, ki kényelmesen igazítá ott magát helyre, sáros cipőit selyem ruhájához dörzsölvén.

— Te messziről jössz, kicsinyem, ha hazulról jössz! mondá neki a grófné, megölelvén őt, és arczát csipke kendőjével letörölvén. Ily időben az országutat barangolni! Nos hát, mi újság?

— Rosz újság, felelé a gyermek. A nagy-mama igen beteg, állítják, hogy nem fogja az éjszakát túlélni. Mint mondják, félre beszélt, és mindig csak őt említi. Halála előtt úgy szeretné még egyszer őt látni! Anyám nem akarta, hogy ide jöjék; mert mint mondá, láza ragadós. Mégis jöttem. Hisz ön oly jó!

— Jól teszed, hogy bennem bízol, felelé, a gyermeket újra megölelvén. Hallgass rám; lo-vaim nincsenek idehaza, a la-touri plebános vit-ték haza. De mihelyt ismét hon lesznek, az orvossal kocsióra ülök, téged szegény macska, köz-venk ültetünk, hogy meg ne ázzál. Kettő közül egy: vagy az orvos megfogja gyógyítani nagy-nyádat, vagy pedig, ha már nincs segítség, meg-igérem neked, hogy addig el nem hagyandom őt, míg szemeit be nem hunyta. Nem fog betegsége rám ragadni, mert elhatároztam, hogy soha sem akarok beteg lenni. Várakozás közben, szántás ruhádat a konyhában. Mondd, hogy adjanak ne-kekd valami jót enni.

— És a gyermeket a földre tévén: Igaz, emlékszel még, mit ígértem neked? Elővevé irásztal-ának egyik fűkjából a bábót, melyet felöltöztetett volt, és a kisleánynak oda nyujtá, ki azonban nem mert hozzányulni: Vedd csak, tiéd. Manette letörle nyakendőjével a bábót, és kiment, a bá-bót magával vivén. A küszöbön találkozott egy férfival, kit ismertem, e gyémántos ember a grófné férje volt.

Midőn Lievitz grófné őt észrevette, leirhat- lan mozdulatot tett. Megvetéssel fordult el tőle, és a kandalló egyik szegletére könyökölt.

(Folytatása következik.)

miatt többnyire elfelejtik, a mi keveset gyermekkorunkban tanultak. Pedig meg vagyunk írva, hogy „elvéssz a nép, amely tudomány nélkül való.“ Mert a tudomány nemcsak az elmét világosítja fel emberi s polgári jogaink és kötelességeink felől, hanem az erkölcsöket is nemesíti, s a becsületet megelődíti, anyagi helyzetünk javításának is, a szorgalom és takarékoság mellett, főfeltétele.

Tételet ugyan a felszerdültek oktatásának előmozdítására is indítvány a képviselőházban, s forrón óhajtuk, hogy az mielőbb törvényre váljék: de az ezáltal kijelölt mintegy hivatalos utat mellett fenmarad még a társulati működés útja, melyet amavval együtt, mintegy párhuzamosan követni szükséges. Ily módon a cél annál biztosabban érhető el. A nemes verseny, mely a két ut követői között támadni fog, csak hasznára lehet az ügynek.

Találkoznak és pedig, fájdalom, a magasabb osztálybeliek között is, akik hiábavaló kísérletnek tartják a felnőttek tanítását. „A mit Jánoska nem tanult, azt János nem fogja megtanulni“ mondják. A tapasztalás szerencsére ellenük bizonyít.

Német-, Angol-, Francia s Olaszországban száz meg száz ezrekre megy immár azon nagyok, férfiak és asszonyok száma, kik ifjkorú mulasztásokat, és pedig sikerrel, helyrehozzák; ki olasz, irni, számolni tanulván meg, ki egyéb hasznos ismeretekkel gazdagítván elméjét. — Így, hogy csak egyik országbeli adatokat idézzünk, Franciaországban — még pedig csupán a köznevelési hatóságok által létesített s 32,000-re rugó „Nagyok tanfolyamaiban“ (Cours d'adultes) — 829,555 felnőtt személy vett oktatást 1867-ben s ezekből s nevezetesen a 357,400 hallgató közül, a kik vagy teljesen, vagy majdnem teljesen tudatlanok voltak, 27,214 csupán olvasni, 58,377 olvasni és írni, 248,435 pedig írni, olvasni és számolni tanult meg. A többi meg részint tökéletesítette, részint újakkal szaporította ismereteit.

Ezeket kivül létezett Franciaországban közel 900 úgynevezett „szabad tanfolyam“ (Cours libres), a melyeket egyes társulatok hoztak létre. S a mi más országokban lehetséges, miért lenne az hazánkban lehetetlen? Avagy kevésbé alkalmas a mi népünk a tanulásra, mint akármely más ország népe? Kik a nyugati népeket ismerik, ezt határozottan tagadják.

A magyarországi nép szintoly értelmes és mívelésképes, mint bármely más. S valamint a nyugati népekkel, a miénkel is meglehetősen értetni, hogy nem a késő tanulást, hanem a tanulni nem-akarását kell szűgyenyleni.

Avagy kevésbé buzgó lennének a mi tanítók, kevésbé áthatva a tanítás hivatásának fenségétől, mint nyugat-európai pályatársaink? Ezt rólok föltenni sértés nélkül nem lehet.

És szeretjük hinni azt is, hogy a nemzet miveltebb és vagyonosabb része, megértve a feladat fontosságát, sietni fog a egyszerű czélt előmozdítani, ki adományai, ki buzditása, ki egyéb szemlelmi közrehatás által.

A hol tudatlanok vannak — és hol nincsenek ilyenek? — ott tér is van a működés; s a hol tanult ember találhatik, legyen az nő vagy férfi, ott nem hiányzik a ki tanítson. A rendes tanítók leginkább hivatvák ugyan, hogy — az esteli órákban s különösen téleken idején — a felnőtteket is oktassák: de a tanítás oly nemes hivatás, hogy senkinek, a leggazdagabb, a legnagyobb méltóságú urnak sem válik szűgyenyre. — Sőt inkább, becsületére válik a legelsőeknek is. — Angliában, Amerikában híres államférfiak, volt miniszterek nem szűgyenylik a tanító tisztét végzőni.

Fel tehát hazafiak, fel honleányok ez új küzdőterre! Ne hagyjuk a tudatlanságban felnőtt polgártársainkat, felebarátainkat a legszükségesebb ismeretek nélkül. Ha sem a felebaráti szeretetet, sem a haza boldogsága s becsülete nem indítanak, indítson arra legalább önérdünkünk. Az ismeretek terjesztésével az erkölcsiség emelkedik, a személy és vagyon elleni bűnök kevesbednek. — Ne várjuk télenül, hogy az új törvény hatása alatt idővel minden ember az iskolában megfordult legyen; sokára lesz ez, fájdalom, nekünk pedig nincs veszteni való időnk. Állami létünk, fennmaradásunk, szellemi és anyagi haladásunkhoz van kapcsolva. Fel honleányok fel hazafiak.

Alakítsunk mindenekelőtt népoktatási köröket, minden város, minden falusi községben sőt pusztákon is. Adjunk, gyűjtsünk állásokat a mi kevés netalán szükséges, s alapítsuk meg a felnőttek tanítását, legyen az rendes oktatás, legyen felolvasások alakjában, egyik vagy másik közérdekű tárgy felett. A központi kör által elfogadott s alább olvasható alapszabályok, melyek természetesen, vezérfontalul szolgálhatnak. Az alólírt közp. kör egyébiránt kedves kötelességének fogja ismerni, ha az iránt megkeresztetik, utmutatást adni a vidékieknek. Sőt fel is kéri ezenel a már létező s ezental létesítendő népoktatási köröket s egyleteket, hogy magokat a központival összeköttesse tenni méltóztatásnak, leveleiket „A népoktatási központi kör elnökségének“ az akademia palotájába czimezve.

Sok a mulasztás, sok a teendő hazafitársaink. De minél több a mulasztás és minél számosabb a teendő, annál szaporábban, annál lelkesebben kell látni a munkához. S ha a lelkesedéshez kirtartás járul, a siker, a milyen örvendetes leendő, olyan bizonyos.

Pesten, május 3-án 1870.

A népoktatási központi kör bizottmánya:

Türr István, elnök. Dapsy László, biz. jegyző

J e g y z é k e

sz. kir. Arad város közönsége részéről 1870-ik évi május hó 18-án tartandó közgyűlés napirendjére kitűzött tárgyakkal.

Aljegyző választása.

Miniszteri intézmények az 1869. évi XVI. XVII. XVIII. XIX. XX. XXI. XXII. XXIII. XXIV. XXV. XXVI. 1870. évi IV. V. VII. IX. X. azentesített törvényekkel másolatai megküldetnek.

Belügyminiszteri intézmény Györfy Mihály inok s t. aljegyző pertárnok fizetése iránt.

Belügyminiszteri intézmény az 1869. évi törvénykezési költség megállapítása iránt.

Belügyminiszteri intézmény, melylyel Wil-

denauer János m. k. váltótörvényeszeki tisztnek 125 ftt tartozás elengedése iránti kérvényét véleményes nyilatkozattal leküldi.

Arad, Csanád megyék tanfelügyelője kívánja a közönsökhöz nyilvánítt iskolákat tüzetesen kijelölni.

Torontál megye közönségének átirata nagy-kikindai vasút iránt.

Pest város közönsége Mitterdorfer Ferencz mérnöknek külföldi utazásáról jelentését közli. Debreczen sz. kir. város közönségének átirata, melylyel a köztörvényhatóságok rendezése tárgyában a képviselőházhoz intézett feliratát közli.

Aradi m. kir. pénzügyi igazgatóság a jövedelmi adó bizottsághoz két rendes és két póttag választását kívánja.

Pest város közönsége hazánk ezred éves fennállásának országosan leendő megünneplése iránt a képviselőházhoz intézett feliratát közli.

A Batthyányi-émlék bizottmánya adakozás gyűjtését kívánja.

Woronitzky hg siremlék bizottsága segélynyújtást kér.

Szathmár-Németi sz. kir. város közönségének átirata, melylyel törvénykezési költségei megtérítése iránt a képviselőházhoz intézett feliratát közli.

Küldöttségi jelentés az ipartörvény javaslat tárgyában.

Kapitányi hivatali jelentés a térek és utczáknak pontosan lett megtisztítása tárgyában.

(Folytatás következik.)

Felhívás.

Mely szerint a m. kir. curia legfőbb itélőszéki osztályának elnöke kellemesi Meltzer István ur ó excellenciájának kegyes meghagyása folytán van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt kartársaimat a tek. megyei és városi törvényeszeki, megyei szolgabírói, valamint a megyei és városi köz-igazgatási tisztviselő urakat tisztelettel fölhívni — miszerint a magyar országos jogászyűlésbeni részvétel végett — lakásomon, kereszt-utca 23. sz. a. az e végre leküldött 347. számú jelentkezési iven mindennap reggeli 6 órától 10-ig, délután 3 órától 6 óráig magukat bejegyezni sziveskedjenek, ahol is egyttal a jogászyűlés alapszabályai és tanácskozási szabályok átolvas-hatók.

Az első magyar jogászyűlés Pesten f. évi szeptember 25-ik napján összeülend, a bejegyzések és tagsági 5 ftt díjnak befizetése f. évi aug. 1-5-ös napjáig történhetik.

Mély tisztelettel

Simon Gábor, ügyvéd.

Távirati jelentések.

P á r i s, május 16. Rómából jelentik: A pápai csatlakozhatlanságról ma kezdődnek a tárgyalások, s ezental mindennap ülés tartatik. Az ultra-római párt nagy izgalomban van. Hiszik, hogy minden egy hónap lefolyása előtt elintéztve lesz, természetesen az ő értelemükben. A zsinát középpártjából számos tag szabadságidőt kér. Mintegy száz ellenzéki atya van beírva, kik a javasolt csatlakozhatlanság ellen küzdeni fognak.

F i u m e, május 14. A várostanács két millió kölcsön fölvételét határozta el a szükségelt újítások és középítkezésekre.

B r ü s s e l, május 15. A képviselő kamara elfogadta azon törvényt, mely szerint az állam némely biztosított pályát visszavesz, és elnapolta magát határozatlan időre.

P á r i s, május 16. Császári kéziratok Grammont herceget külügyminiszterré, Mege-t közigazgatási miniszterré, és Plicleout közmunka miniszterré nevezték ki.

P á r i s, május 16. A holnapi kamraülésben előfognak terjesztetni a plebiscitra vonatkozó acták.

F l ó r e n c z, május 16. Calabriában a rend ismét helyreállított.

L e g u j a b b.

B é c s, május 10. Gróf Crenneville altábornagy a Lipóttrend kancellárjává nevezett ki.

A csehekkal való alkudozások nem lát-szanak sikert ígérni. Gr. Potocki három napig marad Prágában.

Berlini hír szerint, Hohenlohe herceg volt bajor miniszterelnök porosz miniszterelnökké lesz.

P á r i s, május 16. Napoleon császár a görög ügyben igen komoly jegyzéket készült Szentpétervárra küldeni.

B é c s, május 16. Gr. Potocky a mai déli gyors-vonattal, a kiegyezési tárgyalások folytatása végett — Prágába utazott.

L o n d o n, május 16. Az angol-amerikai honosítási egyezmény ma iratott alá.

G r á c z, május 16. Kaiserfeld és Rechbauer rövid időn Bécsbe utaznak, az ott előkészített képviselői értekezletre.

F l ó r e n c z, május 16. Bebizonyított dolog, hogy a legújabb mozgalmaknak czéljuk volt: a pápai területre berontani. Garibaldi Ricciotti ellen elfogatási parancs adott ki.

J a n i r a, május 15. Egy 23 főből álló banda merült itt fel; a csapatok üldözöbe vették őket, mely alkalommal 14-en ölettek meg a banda tagjaiból.

Ujdonságok.

* Gróf Andrassy Gyula, — írják nekünk Pestről, — külön is kifejezte üdvözlését a magyar kormány nevében Napoleon császárnak a plebiscitum kedvező eredménye alkalmából.

* Az aradi püspöki kápolna részére szükség es egyházi ékszerek megszerzésére a val-lás és közközt. m. k. miniszter a gör. kel. egyházi cseleklő 1870. évre szánt összegből 800 frtnyi összeget engedélyezett. — Az a r a d - g á j i g. keleti s z e r b ajku hitközségnek felépítendő temploma költségeinek fedezésére pedig 300 frtot engedélyezett.

* Ifj. gr. Ráday Gedeon szegedi királybiz-tos rövid külföldi utjából visszatérvén, néhány nap óta a fővárosban tartózkodik. — A szegedi-ek közül sokan azon gondolkoznak, hogy a ha-ramibandák kiirtása körül szerzett érdemeiért emléket adjanak neki, s tervezetted egy tekintélyes szegedi polgárt felkérték. — A kormány — mint a „Ref.“ írja — elfogadta Ráday memorandumát és lépéseket tün a katonaságnak a szegedi váról eltávolítására.

(Beküldetett) Chybiorz ur, D a s e méltó utóda, tegnapelőtt este a kereskedelmi ifjusági kör helyiségében előadást tartott s a szépségü hallgatóságot bámulatra ragadta számolási tehetségével. Általános kívánatra holnap este 8 óra-kor ugyanott másodsor fogja bemutatni csodás emlékező tehetségét. Belépti díj 20 krajczár.

— A kirándulók és általában az utazók ér-dekében kérjük az erdélyi vasút üzemeltetését intézkedni, hogy a gyoroki, paulisi és radnai állomások elegendő löczák, padok és székekkel el-láttassanak, mert nagyon jól esik a kirándulók-nak, ha fáradtan az állomásra érkeve, ott pihen-hetnek, míg a vonat elindul.

† A múlt napokban az Arad megye és Bi-har között levő országgaton Rosenthal nevű vállalkozó mérnök belefut, egyszerűen azért mert a „Fekete-Körös“ kissé — kiöntött. Megjegyzendő, hogy ezen országgaton, mint nekünk írják, már ez a tizenhatszodik haláleset, s az illető nemes vármegye meg sem csináltatta meg az országgat.

* Békés-Csabán az izraelita iskolából kitil-tottak egy szegény tanulót, mivel szülei nem tudták a tandíjt föfizetni. Természetes, hogy azon iskola „felekezett“.

* Vasárnap d. u. 2 órákor Pesten az egye-temtérén elhaladó emberek megrázó jelenetek voltak tanui. — Az egyetem második emeletének egyik ablakánál, mely épen a templom felett eső kapu felett van, megjelent egy fiatal ember, ki-nyitotta az ablakot és minden gondolkodás nélkül kiugrott rajta. Fejét egészen szétzúzta és néhány perc alatt meghalt. 23—24 éves fiatal ember volt, barna szakállal. Ruhája szegénységre mutat. Az egyetemi karok szolgái, kik legjobban ismerik az egyetemi hallgatókat, nem ismerik. Így a hely színeire sietett egyetemi hallgatók közül sem ismerte a szerencsétlent senki sem. — Hulláját a kórházba szállították.

* Alsó-Bácskából írják a „P. Napló“-nak: Macsvánszky rablói ilkos csinairól sokan értesítettek a lap olvasóit, gróf Ráday, kir. biztos működéséről eddig kevesen. — Ki pedig Bácskát egy év óta nem látta, nem ismer rá. Mintha más nép ütötte volna fel itten sátorfáját. Rablásokról, gyilkosságokról nálunk szó sem lehet. — Sok község már nem is tart éji őrt, (szerezsáno-ka)t hisz bebizonyodott, hogy ők a legnagyobb rablók. Alig van község, (és ez nevezetes!) mely-nek egy-két szerezsánjára nagyobb büntény be-nem bizonyult volna. Kiszáczsól hárman ülnek a hüvösben. De még megyei pandurjaink kiletéről is meggyőződhetet a nyilvánosság. Annak idejében legfőbb reményünk volt, hogy Sz. D. csend-biztos ur elfogja Macsvánszkyt. Most bebizonyo-dott, hogy amannak legénye (Bukinacz Jovan) egyetértett Macsvánszkyval, és ezt az üldözés menetéről előre értesíthet. A rendőrségeket kel-lőleg szervezni égető szükség; attól tar-tunk, ha gr. Ráday kiteszi lábát Bácskából, újra meggyűl bajunk a rablókkal. Kár a mara-thonhoz hasonló esetet bevárnunk! — A vizsgá-lat Macsvánszky büntársai ellen szakadatlanul folyik. Ezen napokban Milassin Jakab és segédje Farkas ur megint megfordult Kiszáczson s fára-dozásukat megint siker koronázta. Több év előtt messze vidékeken boltbetörések következtében elrablott áru maradványai legnagyobb bámulatunkra Kiszáczson (a szerezsánoknál) fedeztettek fel. Több szerb asszony ily portékából való szok-nyában jelent meg a vizsgálobíró előtt! — Leg-újabbban sikerült az erélyes Milassin Jakab urnak azon tetteseket is felfedezni, kik 12 év előtt a vukovári agéntiát kirabolták. Ezen büntények, mint láncszemek függnek össze; nem lehet tudni, mikor érünk a végére. A nyilvános tárgyalást, az itélethozást várva várjuk, de a tényállás szor-int bizonyosan még soká kell várunk.

* Szerencsétlenség F. hó 8-án a Kom. Glandafürdői szorosban vagy 400 láb magasnyi uton Seid József pénzügyi tiszt, ki bizonyos hi-vatalos kiküldetésben járt el — egy a még ma-gasb hegy oldalról leszakadt fa által agyonnyo-matott; míg a megbokrosodott lovak a mélység-ben lették végüket. A fa tövestől szakadt le aszik-láról, melyhez csak kevés föld tartotta. A lesújtott hivatalnok fiatal léte is egyike volt, a legeré-lyesebbeknek; tiszt társai mélyen fájálják vesztét.

* Amerikai bírálat. Egy pennsylvaniai lapban jelent meg a következő ismertetés: B. kis-asszony magas soprano hangja meglepte a hallga-tóságot. Hangja, mint az ezer-dolláros zöld bankó, sokkal fentebb jár, hogy sem a vidéken is rendes circulatióba jöhetne. Valószínűnek tartatja az em-berrel, hogy zenemestere a Montblanc tetején ál-lott tanórát alatt s kissé siket volt. Nincs sem macska, sem kakadu, mely oly magasan tudna sikoltani, mint B. kisasszony. Szavában nem ta-lálattik dallam vagy mellhang; de körülbelül hat octávával van egy eltévedt indiánus visítása felett.

(Beküldetett.) A monyászi fürdő megnyitása f. hó 22-én történt. A monyászi me-legforrások majdnem csodaszerti gyógyhatás, me-lyet számos betegre gyakoroltak, az erdők által lehelt üde levegő, a pompás hideg források, me-lyekből a fürdőkkel összekötött zuhany is táplál-kozik, nagyobb részt ismeretesek már a t. cz. kö-zönség előtt.

A természet itt igen sokat nyújtott, és hogy mindez az idén is élvezhető, egészségesek és be-tegek javára fordítható legyen, a lak- és fürdő-

szobák kijavítottak és tisztességesen, bár csak egyszerű vidékieken bebutoroztattak.

A fürdők részint márvány, részint kőfalak-ból állanak. A fürdőhelyiségeknek az idén szán-dékolt kiterjesztése, részint időrövidítés, részint a kedvezőtlen időjárás miatt elmaradt ugyan, de a bérlő legfőbb igyekezete oda irányul, hogy a szál-lások mielőbb készre szereltesse és szepíttesse által a t. cz. közönség igényeinek megfelelően.

Jó és izletes konyhárol, valódi hamisítatlan borokrol és minden tekintetben megfelelő szolgál-tról gondoskodva van. Azonföli a bérlő örkü-dik a rend, tisztaság és az árak méltányos olcsó-sága fölött és igyekszik fog a t. cz. fürdővendé-geket minden tekintetben kielégíteni, hogy Mo-nyásza kellemes nyári lakká legyen egy a beto-gek, mint az egészségesek számára.

Billard, tekepálya zongora és egyéb játékok és multságok állnak a t. cz. vendégek rendelkezé-re. A ravnai és bohányi hidak, valamint a nagy árvek által itt-ott rongált ut megjavítat-tak, úgy hogy a közlekedés, nem úgy mint eddig könnyű és kifogástalan lesz.

A mi a források gyógyerejét illeti, figyelme-ztetjük a t. cz. közönséget dr. Kéry Imre megyei fő- és borossebi uradalmi orvos ily című mun-kájára „A monyászi gyógyforrások“, mely Bet-telheim könyvkereskedésben kapható Aradon.

M. a.

Mulassunk. *)

Nyilt-ér **) az „Alföld“ tárczairól Diógeneshez. Dámvadát üldözhetne számár — ám még se veszélyes, Irto s z a r v a i v a l magfökez a Mátra szűlőitjE... Oh! boldog, ki Zensből — észre megáldva, kipottyant, Gőze (!) — de nem velejéből, kinnal végre levél tE!!! Emberi bőrbé takart kis szörny, nincs benned erő lánG... Nyelved ugat, nyilvesszód — hidd — nem sérve t a l á l G Elmevitákat az ész — férczunkát korpa teremtE, Sár s z a l i a nagy port; sár — porba temetve van élteD. Felelted elzengi

a szerint Ármányos Bukott Józsep.

*) E rovat alatt közlöttekért felelősséget vállal Diogenes.

**) Azok ködrédrít „da capó“, akik egy olvasásra föl nem emelkedhettek az Iró „irtó s z a r v a i a k“ mag-aslatára. Diógenes.

— Ma este az „Arena-kert“ ben a Sán-dor-ezred zenekara a következő zenedarabokat adandja elő: 1) „Kékszakálú induló“ Kraustól. — 2) „Dalkoszu“ négyes, Strausstól. — 3) „Nyitány“ „Zampa“ czimű operából, Heroldtól. — 4) „Gyorsfutó polka“ Kraustól. — 5) „Kar és végdal“ „Alvajáró“ operából, Bellintól. — 6) „Fips polka-française“ Königtádtértől. — 7) „Jelenet és dal“ „Troubadour“ operából. — 8) „Mein Lebenslauf ist Lieb und Lust“ keringő, Strausstól. — 9) „Jelenet és dal“ „Faust“ operá-ból, Gounodtól. — 10) „Maiblümchen“ polka-mazur, Kraustól. — 11) „Introdució és bordal“ „A tévedt nő“ operából, Verdítől. — 12) „Wein, Weib und Gesang“ keringő. — 13) „Die schön-sten Augen“ dal, Stügelitől. — 14) „Freigeister Marsch“ Königtádtértől. — Kezdeté 8 órákor.

A Lloydjegyzetek változatlanok.

Távirati tudósítás

a bécai börzéről 1870. május 17-én.

5% Metalliques . 60.40	Hitelintézet.... 256.90
Nemzeti kölcsön. 59.85	Váltó Londonra 123.90
1860. évi kölcsön 96.20	Ézüst..... 121.50
Bankrészevény.. 722	Arany..... 5.86

A szerkesztésért felelős Bettelheim Vilmos.

Nyilt-tér. *)

Adat Vinga — hatósági életéhez.

Habár nem hivatásom hírlapi czikkék írása, mind a mellett a közügy érdekében kötelesnek érzem magamat egy Pécskáról posta útján hoz-zám eljutott következő levelet a tisztelt közönség-gel közölni:

„Pécska, május 9. 1870. Tekintetes Pausz ur! Az „Alföld“ 105 ik számában, becses neve aláírásával megjelent s P r i d a f k a Ferencz vingaroskapitányának szóló választ elolvastuk. E czikknek minden mondata egy valóságot tüntet elő; mert magam s több társaim is meggyőző-dénk a mult évi Vingar történt szomorú dráma alkalmával, hogy oly p i s z k o s előljá-r ó k aligha található több, kik Vinga város be-csületét s jó hírnevét g y a l á z a t o s m ó d o n s á r b a t i p o r j á k. Ezért tehát na-gyon helyesen vágta szemé közé azt a piszkot, melyet P r i d a f k a v á r o s k a p i t á n y saját maga készített. Ezenfölváta. Pausz ur fo-gadja ő s z i n t e köszönetünket azon erélyes fellépéséért, s azonkívül, ha terhére nem lenne, felkerem az én ügyemben történendő vizsgálat-nál — mely a mult évi „Alföld“ 231. számában polemikából egészen kitűnik — engem támogatni. Maradok őszinte tisztelője többek nevében: P a u l i k István s. k.“

Megjegyezvén, hogy ezen tisztelt pécskai pol-gárok, kik helyben, mint közönséges gonoszte-vők bántalmaztattak és bezarattak s kiknek azon-kívül megtiltva volt, bántalmaztatásuk fölött or-vosi bizonyítványt kiadni, körülbelül már 9 hó-napja, hogy e miatt panaszukat beterjesztették, de mind ez ideig igazságot nyer-niök nem sikerült!

Hozzá tehetem egyebek közül még azt is: miként a kerületi szolgabíró ur által f. é. ápril utolsó napjában itten megejtett vizsgálatnál constátáltatott az, hogy városi tisztviselő-nél lopott jószág volt elrejtve, mi a megyei hatóságnak beis jelentett, s ezen tisztviselő azonban még mindig hivatalban van (!) és foly-tatja garázdaságait, és mind erre a hatóság hall-gat. — Szomorú illusztráció ez a „megye“ gyors és pontos igazságszolgáltatásához!

Kelt Vingar, május 16-án 1870.

P a u s z N á n d o r.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a S z o r k.

Nehézség (eskór) és görcsöket

alaposan gyógyít **Levíl utján O. Killisch** orvos tudor Berlin, Louisenstrasse 45. — Már több száz beteget gyógyított.

Lottojáték-

utasi társaimat

a kieszközölt nyeremények 10%-nyi jutalékért mindenkivel közlöm. Előlegül csupán 1 forintot költség kárpótlásul. Kívánatra **díj nélkül** adok mindenkinek előleges felvilágosítást. Szíveskedjék tehát mindenki bizalomteljesen fordulni

Orlicé,

a matematika tanárához Berlinben (Wilhelmstrasse 129-ik szám alatt.)

481-2-2

Nyilatkozat.

Az igazság kedvéért kinyilatkoztatom, miszerint **Orlicé** tanár ur (Wilhelmstrasse 129. szám alatt Berlinben.) utasítása nyomán a folyó évi ápril hóban végbement linzi húzásban

- 1 ternet 3 számmal
- 1 ternet 4 számmal
- 4 ambót 2 számmal
- 4 ambót 4 számmal

nyertem.

Grác, 1870. május hó 4-én.

Haubner Fr. József

ügynökségéd Albrechtgasse 405. szám alatt.

Arlejtési hirdetemény.

A városligetben építetmi szándékozt nyílvános épület érdekében, melynek költségei 34,392 frt 2 krral vannak előkiszámítva, **május 24-én** d. e. 10 órakor zárt ajánlatok elfogadásával egybekötött szóbeli arlejtés fog tartani a lövölde helyiségben.

A tervek, költségvetések és építési feltételek Herrling János allóvezérmester urnál megtekinthetők.

Bánompénzül a felszámított költségnek 5%-ka tüzett ki, melylyel a szóbeli arlejtés megkezdése előtt beadandó zárt ajánlatok szintén felszerelendők

485-3

A választmány.

Csak 2 forint

az ára egy negyed, 4 forint egy fél és 8 forint egy egész, a magas államkormány által biztosított **valódi eredeti** sorsjegyeknek, folyó évi május hó 18. és 19-én végbemenendő nagy

pénzkisorsoláshoz,

melyben csakis nyeremények huzatnak. Ezen lotteria azonkívül még hat osztályt képez, melyben 28,000 nyeremény közül szerencsés esetben

100,000 tallér

60,000 tallér, 40,000, tallér, 20,000, tallér, 15,000, tallér, 12,000 tallér

nyerhető, mely nyereményeknek okvetlenül bekövetkezni kell. Bérmentett megbízások levelezési jegy beküldése, vagy az összeg utánvéte mellett teljesítettnek, húzás után pedig hivatalos jegyzékek és nyeremények pontosan küldetnek meg, alulírt állam-értékpapír üzlet által.

Baruch Jakab, Hamburgban.

495-1

Első erdélyi vasut.

19-20*

Arad-károlyfehérvári vonal menetrendje.

A személyvonatok mind a két irányban csatlakoznak a tiszavidéki vasut vonataihoz.

I. Pest és Aradról Károlyfehérvár felé	Indul		II. Károlyfehérvárról Arad és Pest felé	Indul	
	ó.	p.		ó.	p.
Pest	5	19 este	Károlyfehérvár	4	29 regg.
Arad	6	12 regg.	Alvincz	4	54 "
Gyórok	6	54 "	Sibóth	5	24 "
Paulis	7	6 "	Szászváros	5	49 "
Rada	7	24 "	Piski	6	28 "
Konop	7	53 "	Déva	6	33 "
Berzova	8	15 "	Branyicska	7	21 "
Soborsin	9	7 "	Illye	7	47 "
Zám	9	43 "	Zám	8	32 "
Illye	10	27 délel.	Soborsin	9	12 "
Branyicska	10	46 "	Berzova	9	58 "
Déva	11	16 "	Konop	10	15 "
Piski	11	47 "	Rada	10	47 délel.
Szászváros	12	21 délut.	Paulis	10	59 "
Sibóth	12	44 "	Gyórok	11	14 "
Alvincz	14	25 "	Arad	érkezős	11 50 "
Károlyfehérvár érkezős	14	45 "	Pest	"	8 40 este

Posta-csatlakozások.

a) Az arad-temesvári malle-posta. Indul Aradról 4 órakor délután naponkint. Érkezik Aradra 8 órakor este naponkint 3-4 utas felvétele mellett.

b) A soborsin-lugos-temesvári malle-posta. Indul Soborsinból 10 órakor délelőtt naponkint. Érkezik Soborsinba 4-5 óra közben reggel naponkint 3-4 utas felvétele mellett.

Ezen malle-postához csatlakozik Lugos az Orsova és Lugos között közlekedő naponkint malle-posta.

c) Az I. számú nagy-szeben-kolozsvári malle-posta Indul Nagy-Szebenből 6 órakor reggel naponkint. Érkezik Károlyfehérvárrt 2 óra 30 percz délután 3-4 utas felvételével.

Indul Károly-Fehérvárról 4 órakor délután (azaz a vonat megérkezése után). Érkezik Kolozsvárrt 3 óra 15 percz reggel 7-8 utas felvételével.

d) A II. számú nagy-szeben-kolozsvári malle-posta. Indul Nagy-Szebenből 6 órakor este. Érkezik Károly-Fehérvárrt 2 óra 30 percz reggel 7-8 utas felvételével.

Indul Károlyfehérvárról 3 órakor reggel. Érkezik Kolozsvárrt 1 óra 30 percz délután 3-4 utas felvételével.

e) A kolozsvár-nagy-szebeni I. számú malle-posta. Indul Kolozsvárról 3 órakor reggel. Érkezik Károly-Fehérvárrt 1 óra 15 percz délután 3-4 utas felvételével.

Indul Károly-Fehérvárról 3 óra 30 percz délután (azaz a vonat megérkezése után). Érkezik Nagy-Szebenbe 12 órakor, éjjel 7-8 utas felvételével.

f) A kolozsvár-nagy-szebeni II. számú malle-posta. Indul Kolozsvárról 4 órakor délután. Érkezik Károly-Fehérvárrt 2 óra 30 percz reggel 7-8 utas felvételével.

Indul Károly-Fehérvárról 3 óra 30 percz reggel. Érkezik Nagy-Szebenbe 12 órakor délelben 3-4 utas felvételével.

Az I. számú nagy-szeben-kolozsvári és a II. számú kolozsvár-nagy-szebeni malle-postához csatlakozik Tordán.

a maros-vásárhely-tordai járat Indul Maros-Vásárhelyről 9 órakor reggel naponkint. Érkezik Tordára 6 ó. este naponkint 3-4 utas felvételével.

Indul Tordáról 12 órakor éjjel naponkint. Érkezik Maros-Vásárhelyre 11 óra 20 percz délelőtt naponkint 3-4 utas felvételével.

Az igazgatóság.

Laptulajdonos és kiadó Bettelheim Vilmos — Arad, 1870. Nyomatja Réthy Lipót. (Főter, a Minoriták zárdájával szemben)

Felhívás.

Az aradmegyebeli összes községi jegyző urak tisztelettel felhívatnak a f. évi május hó 27-ik napján d. e. 9 órakor a megyeház nagyteremében tartandó értekezletre szívesen megjelenni.

Glogovátz, 1870. évi május 12-én.

Elnöki megbízásból

Orody Nándor, ideiglenes jegyző.

478-2-3

Vásár hirdetés.

Az aradmegyei pankotai tavaszi országos vásár hatósági engedély folytán folyó évi május hó 22-én fog okvetlenül megtartatni.

Kelt Pankotán, 1870. május hó 10-én.

Kohn József, haszonbérlelő.

469-5-5

Lakás kiadó.

Sármezey Antal ur 3 fekete-ló-utcai 4. sz. a. új házában egy kisebb, s egy nagy lakás augusztus 1-ére kiadó. Értekezhetni Náray Imre ügyvéd ural ugyanazon utca 13. szám alatt.

492-2-3

Boros József és társa

bátorkodnak tudatni a mélyen tisztelt közönséggel, miszerint a hosszú évek sora óta a helybeli piacon az Ackermann-féle házbán, a „Nádor“ szálloda átellenében, eddig Steinitzer J. P. cége alatt fenállott jó hírnevű

Czukrászdát

megvették, s teljesen átalakították s megújították.

Midőn ezt a mélyen tisztelt közönség tudomására juttatják, egyszersmind biztosítják, hogy főtevékenységük oda lend irányozva, miszerint kiváló mindig friss sütemény egy gazdag választéka bel- és külföldi legjobb likőrök és csemege-borok valamint pontos, jó szolgálat és mérsékelt árakkal az eddigi pártfogást és bizalmat továbbra is állandóan fentartani, s magukat a mélyen tisztelt közönség becses jóindulatába és figyelmébe ajánlják.

Arad, 1870. május hóban.

493-2-3

Főnyeremény 250,000 forint.

Legkisebb nyeremény 165 frt.

Folyó 1870-ik évi június hó 15-én

menendő végbe egy a kormány által alapított és biztosított cs. k. osztrák 1864. évi jutalék kölcsönnek 120 millió 933,000 frtnyi nagy húzása.

A kölcsön 400,000 nyereményei között vannak következő magas nyeremények: 20-szor 250,000, frt, 10-szer 220,000, frt 60-szor 200,000, frt, 81-szer 150,000, frt, 29-szer 150,000, 171-szer 10,000, 352-szer 5000, 432-szer 2000, 783-szor 1000, 1350-szer 500 forint, stb. és 165 forint osztr. értékben, mint legesélyesebb nyereménye minden húzott sorsjegynek.

Egy sorsjegykölcsön sem nyújt oly nagy nyereményelőnyöket, mint ez, miután mindenkinek alkalma nyílik, csak csekély tökével a 250 000 forintnyi nyereményt megjelteni.

Egy sorsjegyek ára sor- és nyereményszámmal csak 2 forint, 3 darabnak 5 forint, 7 darabnak 10 forint, 15 darabnak 20 forint osztrák értékű bankjegyen.

Szíves megrendelések az illető díjak előleges beküldése után, gyorsan, lelkiismeretesen és bérmentve teljesítettnek, mely mindenkéhez egy hivatalos játékterv mellékeltetik, minden óhajtott felvilágosítás a legszívesebben szolgáltatnak ki, s a megtörtént húzás után a nyereményjegyzék díj nélkül megküldetik, valamint a nyeremények azonnal kifizetnek. Szíveskedjék tehát mindenki minél előbb és közvetlenül fordulni.

Breycha J.

sorsjegy hereskedésben majnai Frankfurtban, grosse Friedberg strasse 41-ik szám.

Legjobb gyógytápszer

köhögés, étvágytalanság gyomorbagok, ideg gyöngeség és elnyálkosodás ellen.

Hoff János udvari szállító ur központi raktára Kärntherring II. szám alatt Bécsben.

Enzesfeld, 1870. évi január 2-án. Fölkéretik postafordultával Schönburg hercegnő számára tízenkét palacknyi maláta-kivonatot küldeni. Winter.

Czortkov, 1869. évi decz. 29-én. Az engem gyógykezelő főorvos ur által az ön malátakivonata mint legjobb gyógytápszer ajánlatott. Szíveskedjék tehát egy újabb küldeményt utnak indítani. Wüsdra Urbán, törzs-örmeister és katonai építő felügyelő.

Repcze-Lak, 1869. decz. 2-án. Szíveskedjék nekem postafordultával más fél font maláta kivonat egészség-csokoládé és maláta melleczkokákat küldeni. Megvallom, hogy ezen szerek köhögésemet tetemes en csillapították. Kisfaludy Teréz.

S.-A.-Ujhely 1869. évi decz. 2-án. Midőn két esztendő előtt leány-gyermekem étvágytalanság, gyomorbag- és ideggyöngeségben szenvedett, s mindenféle gyógytápszer használata dacára is mindinkább sorvadott, az ön maláta-kivonat egészség-sörözére folyamodtam, melynek hatása oly kitünő volt, miszerint tizenegy palacknyi után előbbi tökéletes egészségéért ismét visszanyertem, melynek még mai napig is birtokában van. Miután jelenleg magam is elnyálkosodásban szenvedek, kérek az ide mellékel 14 forintért szintén és lánányi küldeményt az ön kitünő malátakivonat egészség-sörözéből. Wohryzka Márton, magyar királyi nyugalmazott városi mérnök.

Szeged, 1869. évi nov. 27-én. Kérek 28 palacknyi maláta kivonat egészség-sört. Saját érdekében figyelmeztetem önt, oda intézkedni, miszerint pompás malátakivonat egészség-sörét itt helyben is lehessen kapni a maga valódiságában. Pórszász József, reál-tanár.

458-1*

Óvás hamisítás és utánzástól: Valamennyi maláta készítményem czimképén aláírással van.

Johann Hoff.

Az egyedül valódi Hoff-féle malátakivonatszer csak Bécsben, Kärntherring 11. sz. a. létezik.

Arjegyzék: Maláta-kivonat-egészség-sör, áveg és csomagolással: 6 palack 3 forint 70 kr, 18 palack 7 frt, 28 palack 14 frt, 58 palack 27 frt, 30 kr, 150 palack 55 frt, maláta egészség-csokoládé I. számú 1 font 2 frt 40 kr. 2. sz. 1 frt 60 kr. 3. sz. 1 fontnál egy fél font, 10 fontnál 1 és egy negyed font ingyen pótolja. Csacssemő maláta csokoládé por mely pótolja az anyatej hiányát 80 és 40 kr. Melleczkokák 60 és 30 kr. Bécsből szállítva.

Kapható Aradon Kontur és Reinhardt fűszerkereskedésében, templom-utca 10.sz., valamint a „fehér kereszt“ épületben Reinhardt és Bendiknél ezelőtt „Probst F. J.“

Gyapju eladás.

A magyar-pécakai juhos gazdáknál, mintegy 200 mázsányi igen jó minőségű, most nyírt gyapju van eladó, a venni szándékozők forduljanak a magyar-pécakai előjárókhöz.

Kelt M.-Pécakán 1870. május 14-én.

Megbízásból
Issekutz Mihály, jegyző.

491-2-3

Tek. Popp J. G. fogorvos urnak

Bécsben, Bogner-utca 2. sz.

Lipese, 1866. évi november 2-án.

Tisztelt ur!

Önhöz intézett levelmeknek az a czélja, hálámát kifejezni az ön által feltalált „Anatherin szájvizért“, mely által én, kinek fognyie minden orvosi segély dacára, folyvást vérzett és nekem roppant fájdalmakat okozott, néhány hét alatt minden fájdalmamtól megszabadultam. Fogadja érte legbensőbb hálámát és közölje ezen levelet a Pomagiságjavára, miután annyian szenvednek hasonló bajban és nem ajánlható nekik jobb szer mint az ön szájvize Maradok tisztelettel

alázatos szolgálja

Mori L., könyvvezető.

Brühl 26.

8-III-2

*) Kapható: Aradon: Probst F. J., Tones és Freyberger Prinner W. S. uraknál, továbbá Elias Henrik, Schwellengreber J. Elias Armin és Ströbl F. urak kereskedésében.

Gyulán: Winkler és Orley gyógyszerész, Makón: Weil Márk, Siklós Nyers, gyógyszerész, Vásárhelyen: Büchler, N.-Szt.-Miklós: Naholt gyógyszerész, Mikó M., Szegeden: Kovács M. és Kovács L. gyógy szerész, Hatzfeld Schmur F., Szentos: Eisödörf gyógyszerész Szabadka: Milkó, Pétegyháza Hofer gyógyszerész, Lippa: Bánn József gyógyszerész, Búszörmény: Lányi M. gyógyszerész, Nagy-vár: Janky J. Huzella M., Bertsinsky K. és Knon F., Halas: Novák gyógyszerész, Uj-Arad: Wagner C., Temesvár: Szandaváry Lajos, Quirny A. gyógyszerész, Kraul J., Jaaner K. és Pec J. C. gyógyszerész Déva: Boniáks és Gergely, Baja: Erzföld fiai Czeplöd: Perhay A. gyógyszerész, Detta: Braumüller J. gyógyszerész, — N.-Kikinda Kissinger M., Illak Kempner L.

496-1-3

Arverési hirdetemény.

Aradmegye tszékének mint telek, hatóságának 1870. é. márczius 31-én 6244/1869. sz. alatt kelt végzésével Ördög Ninának 470 frt és járuléka erejéig néhai Vank János ellen folytatott végrehajtási ügyben a vilgosi 1989. sz. jtkj. Vank János nevére felvett 316. számú ház és ahhoz tartozó 1869/183. hold btelekre valamint 5721 helyrajzi szám 368 négyzet öl es kenderföldre. és 688 h. r. sz. tres telekre a végrehajtási arverés elrendeltetvén, első arverési határidőül f. é. június hó 28-ka második arverési határidőül f. é. július hó 28-ka tuzetett ki.

Az arverés Vilgósos a közszé házával fog megtartatni, mindenkor d. e. 9 órakor megkezdéssel.

Az arverési feltételek következők:

1. A vilgosi 1989. sz. jtkj. felvett és fenn megjelölt ingatlanok együttesen arverelendők, ehhez képest

2. A kiküldési ár az 1868. évi február 3-án megjelölt becslő szerint 5178 frt létesen, melynek 6 százalékát arverési szándékozők bánatpénzként arverelő bíró kezébe letenni kötelesek.

3. Vank Melónia és Gyula Popovics Desseanu János gondnok által bánatpénz nélkül arverelhetnek bekebelezett követelések biztosítékul szolgálva a bánatpénz erejéig.

4. Legtöbbit ígérő vevő tartozik a vételár első negyed részét a leütés után két hónap, — második negyed részét négy hónap — harmadik negyed részét hat hónap alatt tetszése szerint azonban előbb is, de mindenkor 6 százalék kamattal Aradmegyei törvszékénél felüzteni.

5. A vételár első negyed részének lefizetésekor vevő az ingatlan jog birtokába lép, a tulajdonjog bekebelezés azonban csak az egész vételár kiegyenlítése után fog megadatni.

6. Az adókat és kösterheket vevő a vétel ingatlanok után a leütés napjától fizeti és a birtok átítási illetéket ögyedűl viseli.

7. Ha a vevő az arverési feltételeknek eleget nem tenné, a vétel ingatlan bár mely érdekelt fél kérelme nyomán, vevő kárára és veszélyére újabb egy arverés alá fog bocsátatni.

A jelölzökos hitelezők felszólítottak hogy azok kik a telek, hatóság székhelyén vagy annak közelében nem laknak a vételár felosztás alkalmával leendő képviselőtélük végett a telek hatóság székhelyén megjelölt rendezelnek, s azok nevét s lakását az eladási jelentésbe be, ellenkező esetben hivatalból kinevezett gondnok által fognak képviseltetni.

Kelt az Aradmegyei tszéknek 1870-ik évi márcz 31-én tartott üléséből.

Aradmegyei teleknyvi hatósága

A dr. Harlesz kir. titkos tanácsos és bonni egyetemi tanár utasítása szerint készült

Stollwerck

melleczkokái

csomagonként 30 krjával kapható Aradon Prinner W. S. kereskedésében. 1037-10

Arverési hirdetemény.

A zarándi-járási főbírószék részéről Aradmegyei törvszéké mint gyámhatóságának f. évi ápril 27-én 9039. sz. a. kelt végzéséhez képest közhírre tétetik, miké az erdőhegyi 93. sz. jtkj. felvett és Valhir Antal örökösei tulajdonát képező 44 frtra becsült 253. sz. a. ház btelekre 160 négyzet öl es káposztásföld, eddig a legelőből kiosztott 450 négyzet öl es vateményes föld, valamint ezen ingatlanokat megillető legelői járandóság f. évi június 13-án először, és amennyiben ekkor a becsor felül ígértek nem tétetnek július 13-án másodsor, mindenkor d. e. 10 órakor Erdőhegy közszégházánál nyilvános arverésen el fog adatni.

Az arverési feltételek a hivatalos megtekinthetők lévén.

Kelt Erdőhegyen 1870. május 13-án

490-2-3

Köpf György,

tn, esküdt.

494-1-1

Arverési hirdetemény.

Sa. k. Aradváros tszékének mint teleknyvi hatóságának 1869. évi decz. 11-ik napján 2263. szám alatt kelt végzés alapján ezennel közhírre tétetik, miszerint az aradi m. kir. kincst. ügyészségnek mint perelotnek Hermann Ferenc és ne a. Gltok Borbála aradi lakosok mint alperesek elleni 33234 fr tökélovetésével a vétnyes járuléka erejéig, az utóbbitól bíróság felöltal, — az Arad városi 738. sz. tkj. kben.

1. A ségai 111 és 112. sz. ház és 316 h. r. sz. összesen 13141 fr 10 krra becsült telek és szállás kert.

2. A Barbus dűllőben 5824. h. r. sz. a. felvett összesen 11738 fl 90 krrt lakhat gazdasági epuletek.

3. A Barbus dűllőbe 5827, 5829, 5830, 5835. h. r. sz. simándi dűllői 4021 és 4048 h. r. sz. Szt-Pál dűllői 5138. h. r. sz. Gál dűllői 4137, 4288, 4307. h. r. sz. Bala 1641. h. r. sz. nyomásközi 4828, 4871, 4877. h. r. sz. Balta mikai 4950, 4959, 5035. h. r. sz. számú Rendetlen dűllői 5065, 5074